

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 80-1923)

Originalt emne

Foreninger

Foreninger/Fagforeninger

Svendeprøver

Uddrag fra byrådsmødet den 16. august 1923 - side 11

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 80-1923)

Andragende fra Dansk Elektrikerforbund om, at der ved de officielle Svendeprøver tilforordnes praktisk uddannede Elektrikere ved Bedømmelsen i dette Fag.

Fra Aarhus Haandværkerforening forelaa en Skrivelse, hvori det hævdes, at Retten til at vælge eller indstille Skuemestre alene tilkommer Mesterorganisationerne.

Formanden henviste til det foreliggende Andragende og Haandværkerforeningens Svar dertil. Saavidt Taleren vidste, havde der i enkelte Fag været Overenskomst om, at ogsaa Svendene skulde være med til at udpege Skuemestre, og det havde været rarest, om dette Princip kunde være fulgt helt igennem, men det maatte vel nærmest blive en Sag for Lovgivningsmagten at tage sig af.

M. C. Falk forstod ikke rigtigt, at Haandværkerforeningen vilde indtage et saadant Standpunkt. Naar Arbejsgivernes og Arbejdernes Organisationer enedes om, at der skulde aflægges en offentlig Prøve i Fagene, burde det være saaledes, at ogsaa begge Parter var med til at afgøre, om disse Mennesker var uddannet paa en forsvarlig Maade i Faget. Det var noget mærkeligt af Haandværkerforeningen at paaberaabe sig en 40 Aar gammel Forordning uden at tage noget som helst Hensyn til Udviklingen siden den Tid. Det var

selvfølgelig meget rart for Arbejdsgiverne at være alene om at afgøre, hvorvidt deres Lærlinge var ordentlig uddannede; men man maatte erindre, at hvis vedkommende var daarligt udlært og derfor ikke kunde faa Arbejde, skulde Faget forsørge ham igennem Arbejdsløshedskassen, og derfor var den anden Part lige saa interesseret i, at han havde lært tilstrækkeligt. Taleren vilde meget henstille til Haandværkerforeningen at tage Spørgsmaalet op til Overvejelse en Gang endnu. Foreningens tidligere Formand, Magnus Nielsen, saa meget forstaaende paa denne Sag, men den nuværende Formand syntes ikke at have flyttet sig et Skridt fra Tankegangen for 40 Aar siden.

Marius Geertsen oplyste, at det var ikke Haandværkerforeningens Formand, men den samlede Bestyrelse, som havde overvejet Spørgsmaalet, og man fandt ikke Anledning til at give Afkald paa den Ret, som Foreningen havde i Henhold til Loven. Mestrene havde i det hele ikke mange Skanser tilbage; de havde Ansvaret for Lærlingenes Uddannelse, og Kontrakten bestemte, at hvis Lærlingen ikke var ordentlig udlært, og han ikke kunde blive Svend, maatte Mesteren bløde derfor. Hvis Lovgivningsmagten ændrede Forholdet, var det selvfølgelig noget andet, men frivillig gav Mestrene ikke Afkald paa deres Ret.

M. C. Falk fandt det mærkeligt, at der endnu var Folk, som forsøgte at hæmme Udviklingen og ikke kunde se, at Tiden nu var en anden end for 40 Aar siden. Det var rigtigt, at Arbejderne efterhaanden havde erobret nogle Skanser, men de var jo ogsaa Mennesker; men her kunde det tyde paa, at Mestrene var bange for at lade Svendenes Repræsentanter se paa, hvordan Lærlingene blev uddannet; det maatte i hvert Fald være det eneste Motiv til at indtage en saadan Stilling. Mestrenes Erstatningspligt overfor Lærlingene faldt fuldstændig til Jorden, naar det var Mestrene selv, der skulde træffe Afgørelsen. Taleren havde i flere Tilfælde hørt Klager over daarligt Arbejde af en ung Svend, men ingen talte om, at det egentlig var hans Læremester, som var Skyld deri.

Marius Geertsen svarede, at Mestrene ikke var bange for noget i den Retning, og de havde absolut intet at skjule, for Lærlingeloven skulde nok lære dem at opfylde deres Pligter overfor Lærlingene. Mestrene var heller ikke bange for at lade Svendene medvirke, og f. Eks. i Bogtrykfaget havde man haft Repræsentanter for dem som Skuemestre; men det var Bestemmelsesretten, man holdt paa, og den blev ikke frivillig opgivet.

M. C. Falk erklærede, at saa var der intet andet for, end at Bestemmelsen maatte ændres ad Lovgivningens Vej, og der skulde ogsaa blive gjort alt muligt derfor. Men naar man i enkelte Fag ikke havde noget imod at vælge Arbejdernes Repræsentanter, saa det endnu

mærkeligere ud, at det ikke kunde ske ved andre Fag ogsaa.

Vald. Pedersen gjorde opmærksom paa, at siden Forordningen udkom i 1884, var Haandværkerforeningens Fysiognomi helt forandret, idet nu saa godt som enhver kunde blive Medlem deraf, saa den var ikke mere nogen egentlig Repræsentant for Haandværksmestrene. Angaaende Elektrikerfaget, saa havde man i Aarhus en Del elektriske Installatører, som yndede at beskæftige mange Lærlinge og ingen Svende, og saa kunde man nok tænke sig, hvordan Lærlingenes Uddannelse blev. Taleren syntes, at Mestrene lige saa fuldt som Svendene maatte være interesserede i, at Faget ikke blev overfyldt med daarlige Arbejdere; men Installatørerne havde vel sagtens modsat sig det foreliggende Andragende, og Haandværkerforeningens Bestyrelse havde saa ikke kunnet tumle dem.

Marius Geertsen hævdede, at disse Installatører jo skulde aflægge en Prøve, og hvis de ikke bestod den, kunde de ikke faa Autorisation; derfor maatte de være lige saa kvalificerede som Svendene til at bedømme et Stykke Svendearbejde; naar de saa tillige havde lovmæssig Ret dertil, var der ingen Anledning til at give denne Ret bort; det vilde Arbejderne sikkert ikke gøre, hvis de havde Retten. Naar der saa faktisk alligevel i visse Tilfælde blev valgt Arbejderrepræsentanter til Skuemestre, var hele Aktionen nærmest en Storm i et Glas Vand, og skulde der ske nogen Forandring, maatte det være ved en Lovændring.

H. P. Christensen mente ikke, at disse Svendep prøver havde nogen Betydning mere, og i hvert Fald de større Virksomheder var for længst gaaet bort derfra; skulde der gøres noget, maatte hele Systemet med Svendep prøverne afskaffes, saa det blev en virkelig Bedømmelse af en alsidig sammensat Kommission indenfor de enkelte Fag, der havde Ret til at idømme en virkelig Bod til den Mester, som havde forsømt at uddanne sin Lærling ordentligt. Det gjaldt vist særlig de smaa Virksomheder, som yndede at beskæftige mange Lærlinge og lade hver af dem arbejde med en enkelt Gren af Virksomheden, og saadanne kunde ikke siges at være tilstrækkeligt uddannede i Faget. Skulde Prøverne have en virkelig Betydning, maatte Lovgivningsmagten tage sig af Sagen.

M. C. Falk oplyste, at Elektrikerfaget havde haft en meget stor Tilgang i de senere Aar, og der var Tilfælde, hvor en Mand efter en Læretid paa 5-6 Maaneder blev erklæret for Elektriker, men naturligvis ikke kunde Arbejdet ordentligt.

De to Hovedorganisationer havde derfor forhandlet om Spørgsmaalet og var enedes om, at

Lærlingene skulde gennemgaa et bestemt Antal Læreaar for virkelig at kunne faa Prædikatet "Elektriker", og i Forbindelse hermed var det dog naturligt og logisk, at begge Organisationer fik Lejlighed til at være med til Bedømmelsen, særlig da Faget havde Ansvaret for Svendene efter deres Uddannelse.

Marius Geertsen betonedede, at hvis en Mester ikke var faglært, kunde han ikke antage Lærlinge, saa derigennem havde de ogsaa en Beskyttelse. Men det syntes, som om en nok saa god Svend ikke duede mere, saa snart han løste Borgherskab som Mester.

M. C. Falk svarede hertil, at man absolut ikke ankede over dygtige Svende, som blev Mestre, men over de Mestre, som havde 7-8 Lærlingene uden at beskæftige nogen Svend, for saadanne Lærlinge kunde ikke blive ordentligt udlært, og det var Mestrene i det lange Løb heller ikke tjent med.

Marius Geertsen gjorde opmærksom paa, at i Øjeblikket var det næsten umuligt at faa Lærlinge anbragt. I Bogtrykfaget havde man en Skala for, hvor mange Lærlinge der maatte antages i Forhold til Typograferne, men hvis dette blev gennemført i alle Fag, vilde det blive umuligt for en stor Del af Arbejderne at faa deres Børn i Lære. Taleren sympatiserede ikke med Mestre, som udelukkende beskæftigede Lærlinge, men det kunde man ikke forhindre.

Formanden antog, man maatte svare i Henhold til den foreliggende Skrivelse.

Det vedtoges at svare i Henhold til Skrivelsen fra Aarhus Haandværkerforening.

